

FINANCIEEL CRISISPLAN

Goedgekeurd: Bestuursvergadering 29 december 2016

Inleiding
1. Elementen crisisplan
2. Crisis
 2.1 Beschrijving crisissituatie
 2.2 Kritische ondergrens dekkingsgraad
 2.3 Einde crisissituatie
3. Maatregelen
 3.1 Mogelijk in te zetten maatregelen.....
 3.2 Realistische maatregelen
4. Effectiviteit.....
 4.1 Financiële effect maatregelen
 4.2 Maatregelen bij achterblijvend herstel.....
5. Belanghebbenden
 5.1 Evenwichtige belangenbehartiging.....
 5.2 Communicatie richting belanghebbenden
6. Uitvoering.....
 6.1 Besluitvormingsproces
 6.2 Evaluatie en toetsing crisisplan

1. Elementen crisisplan

In de Pensioenwet is verankerd dat een pensioenfonds beschikt over een vereist eigen vermogen en een minimaal vereist eigen vermogen. Indien het pensioenfonds niet langer voldoet aan de gestelde eisen ten aanzien van het vereist eigen vermogen dient het pensioenfonds een herstelplan op te stellen en in te dienen bij DNB;

In het financieel crisisplan maakt het bestuur vooraf, ook als nog geen sprake is van een tekort, duidelijk hoe het om zal gaan met een crisissituatie van het fonds.

Een dergelijk crisisplan geeft een beschrijving van de maatregelen die het bestuur op korte termijn effectief kan inzetten indien de dekkingsgraad zeer snel beweegt richting kritische waarden, waardoor het realiseren van de primaire doelstellingen van het pensioenfonds (het verstrekken van pensioen aan de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden) in gevaar komt.

De kernaspecten die uit voorgaande omschrijving van een crisisplan naar voren komen, zijn evident: crisis, maatregelen, effectiviteit, belanghebbenden en de uitvoering. Derhalve wordt in dit financieel crisisplan ingegaan op de volgende elementen die hiermee nauw samenhangen:

Crisis:

Wanneer is er naar de mening van het bestuur sprake van een crisis?

Wat is de kritische ondergrens wat betreft de dekkingsgraad waarbij SPFN nog net kan herstellen zonder te hoeven overgaan op korten?

Maatregelen:

Welke maatregelen staan SPFN ter beschikking in geval van een crisis en in hoeverre zijn deze maatregelen reeds ingezet?

Hoe realistisch is de inzet van deze maatregelen?

Effectiviteit:

Welke maatregelen worden op welk moment genomen bij achterblijvend herstel?

Belanghebbenden:

Hoe wordt bij deze maatregelen rekening gehouden met evenwichtige belangenbehartiging?

Op welke wijze wordt er met belanghebbenden gecommuniceerd en wanneer?

Uitvoering:

Hoe is het besluitvormingsproces vormgegeven?

Op welke wijze wordt het crisisplan getoetst en geëvalueerd?

In het vervolg van dit financieel crisisplan wordt door het bestuur van SPFN successievelijk op bovenstaande elementen ingegaan, om zodoende te komen tot een crisisplan voor SPFN.

2. Crisis

In dit hoofdstuk gaat het bestuur van SPFN nader in op wat door haar wordt verondersteld als een crisissituatie en wordt ingegaan op de ondergrens van de dekkingsgraad, waarbij SPFN nog kan herstellen zonder de noodzaak tot korten van de pensioenaanspraken en –rechten of pensioenopbouw.

2.1 Beschrijving crisissituatie

Wanneer de beleidsdekkingsgraad van SPFN vijf achtereenvolgende jaren lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad en de actuele dekkingsgraad op het laatste moment lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad dient SPFN zodanige maatregelen te nemen dat deze situatie van onderdekking ongedaan wordt gemaakt. Eventuele noodzakelijke kortingen op de pensioenaanspraken en –rechten zijn onvoorwaardelijk en worden meteen verwerkt zodat de dekkingsgraad meteen op het minimum vereiste niveau wordt gebracht. De kortingen worden daarbij uitgesmeerd over een periode van maximaal 10 jaar. De duur waarover de onvoorwaardelijke korting zal worden toegepast wordt vastgesteld zodra korten noodzakelijk is.

Indien zo'n situatie zich voordoet zal SPFN dat onverwijld kenbaar maken aan DNB.

In de huidige uitvoeringsovereenkomst, waarin ook de financiering is beschreven, is opgenomen dat de werkgever ingeval van een dekkingstekort per 31 december van enig jaar een zodanige financiële bijdrage levert aan het fonds dat het fonds uit dekkingstekort is. Dit betekent dat het fonds binnen één jaar uit dekkingstekort is. Het fonds zal dus met deze bijdrage van de werkgever nooit in een situatie komen van vijf achtereenvolgende jaren van dekkingstekort. De grootste dreiging die zich voor kan doen is dat de werkgever niet meer in staat is om deze extra bijdrage om het dekkingstekort aan te zuiveren te voldoen aan het fonds. De werkgever kan in die situatie op grond van artikel 8 lid 1 van de uitvoeringsovereenkomst zijn bijdrage aan het fonds verlagen of beëindigen.

Volgens het bestuur van SPFN is er sprake van een dreigende crisis als het eigen vermogen van SPFN onder het door DNB opgelegd minimaal vereist eigen vermogen daalt en de werkgever aangeeft de extra bijdrage (waarschijnlijk) niet of niet geheel te kunnen voldoen.

Het fonds zal dan in overleg treden met de werkgever om te zien hoe dit opgelost kan worden. Als echter blijkt dat de werkgever niet in staat is om aan zijn verplichtingen te voldoen zal de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement hierop aangepast moeten worden. Deze mogelijkheid is opgenomen in artikel 2 lid 4 en artikel 24 lid 12 van het pensioenreglement.

In dat geval zal het fonds binnen de (resterende) wettelijke hersteltermijn zonder deze extra bijdrage van de werkgever tijdig over het minimaal vereist eigen vermogen te beschikken. De kritische ondergrens is de dekkingsgraad die gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad minus vijf keer de jaarlijkse herstelkracht van het fonds. In geval de beleidsdekkingsgraad lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad is, dient factor vijf vervangen te worden door de resterende wettelijke termijn om naar de minimaal vereiste dekkingsgraad toe te groeien. De herstelkracht van het fonds wordt berekend

Met opmerkingen [MvdV1]: Er is onder het nFTK geen onderscheid meer tussen een korte- en langetermijnherstelplan.

uitgaande van de nieuw ontstane situatie dat de werkgever geen aanvullende stortingen meer zal doen.

In paragraaf 2.2. en 2.3 wordt nader ingegaan op deze kritische ondergrens.

2.2 Kritische ondergrens dekkingsgraad

In deze paragraaf wordt de situatie beschreven dat de werkgever niet meer in staat is om de aanvullende bijdrage bij een dekkingstekort te voldoen.

Zodra de beleidsdekkingsgraad van SPFN op basis van de haalbaarheidstoets niet boven de vereiste dekkingsgraad komt, dient SPFN een herstelplan in te dienen bij DNB. Voor het indienen van dit herstelplan dient te worden uitgegaan van berekeningen die als basis de op dat moment geldende marktsituatie en het op dat moment verwachte economische scenario hebben.

Daaruit volgt wat het jaarlijkse reguliere herstelvermogen is bij ongewijzigd beleid en zonder aanvullende maatregelen te nemen. De kritische ondergrens van de dekkingsgraad ligt dan op het minimaal vereist eigen vermogen minus de resterende looptijd van het herstelplan maal het verwachte jaarlijkse reguliere herstelvermogen. Bij een lagere dekkingsgraad dan deze ondergrens mag niet meer worden verwacht, dat SPFN in de resterende looptijd van het herstelplan kan herstellen uit de situatie van dekkingstekort zonder de implementatie van nadere maatregelen.

2.3 Einde crisissituatie

Een crisissituatie is beëindigd op het moment dat het bestuur vaststelt dat de dekkingsgraad, bepaald op grond van de dan geldende marktsituatie en het op dat moment verwachte economische scenario, gedurende een periode van 6 opeenvolgende maanden weer boven de in die periode geldende kritische ondergrens bevindt.

3. Maatregelen

Het is vanzelfsprekend dat het van groot belang is te voorkomen dat SPFN überhaupt in een crisissituatie belandt. Derhalve wordt periodiek middels een ALM-studie en / of haalbaarheidstoets geanalyseerd of het premiebeleid, toeslagbeleid en beleggingsbeleid nog voldoende robuust zijn vormgegeven bij verschillende economische scenario's. Tevens worden daarbij diverse varianten van het toeslag- en beleggingsbeleid tegen het licht gehouden.

3.1 Mogelijk in te zetten maatregelen

Mocht SPFN in een crisissituatie terecht komen, dan heeft SPFN in beginsel een combinatie van de volgende financiële sturingsmiddelen ter beschikking. Deze crisissituatie doet zich voor als de werkgever niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen om een extra bijstorting te doen in geval van een dekkingstekort en blijkt dat de kritische ondergrens daarmee is bereikt of onderschreden, danwel in een later stadium wordt bereikt.

Aanpassen toeslagen

Het fonds kent toeslagen in beginsel toe uit beleggingsrendement. De maximaal toe te kennen toeslag is gebonden aan de regels van toekomstbestendig indexeren. In een situatie van dekkingstekort vindt sowieso geen toeslagverlening plaats. Tijdens een

crisisituatie is de toeslagverlening zodoende geen effectief sturingsmiddel in zoverre dat de dekkingsgraad door de inzet niet stijgt.

Aanpassen beleggingsportefeuille en risico-beheersingsinstrumenten

De risicometing en resultaatsevaluatie door het fonds en de situatie op de financiële markten zouden aanleiding kunnen geven om de beleggingsportefeuille aan te passen dan wel om de risico's op een gewijzigde manier te beheersen. Daarbij wordt rekening gehouden met het feit dat wij het risicoprofiel niet mogen vergroten indien ons pensioenfonds in dekkingstekort verkeert.

Aanpassen premie

De premie is gelijk aan de gedempte kostendekkende premie. De premie wordt door werkgever en werknemer beiden gedragen, waarbij de werknemer 9% van de pensioengrondslag voor zijn rekening neemt en de werkgever de rest. Deze premie kan alleen in overleg met werkgevers en werknemers worden verhoogd. Door het gering aantal actieven is het effect van deze maatregel relatief (zeer) klein.

Toepassen gesplitste kortingsregel

Deze maatregel is niet als zodanig beschreven in het pensioenreglement. Op basis van artikel 27 lid 3 is beschreven dat de werkgever de pensioenovereenkomst zonder instemming van de werknemer kan wijzigen indien er sprake is van een zodanig zwaarwichtig belang van de werkgever dat het belang van de werknemer dat door de wijziging zou worden geschaad daarvoor naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid moet wijken.

Het toepassen van deze maatregel houdt in dat de reguliere pensioenopbouw wordt verlaagd indien de pensioenpremie onvoldoende is om de in dat jaar toe te kennen pensioenaanspraken te financieren. In artikel 8.1 van de ABTN is bepaald dat eerst deze maatregel zal worden toegepast alvorens tot korten van de pensioenaanspraken en –rechten zal worden overgegaan. Door het gering aantal actieven is het effect van deze maatregel relatief (zeer) klein.

Korten aanspraken en rechten

In artikel 8.2 van de ABTN is opgenomen dat alle opgebouwde pensioenen kunnen worden gekort indien onze financiële positie daartoe noopt en alle overige sturingsmiddelen, met uitzondering van het beleggingsbeleid, zijn ingezet. Hiermee is invulling gegeven aan artikel 134 van de Pensioenwet.

In onderstaand overzicht is opgenomen op grond van welke juridische gronden de inzet van genoemde maatregelen gerechtvaardigd is.

Juridische legitimiteit maatregelen

Maatregel	Statuten	Pensioen-reglement	Uitvoerings-overeenkomst	ABTN
Geen of minder toeslag verlenen	-	Artikel 19 lid 1, 2 en 3	Artikel 11 lid 3	Hoofdstuk 7
Beleggingsbeleid aanpassen	Artikel 18 lid 1	-	-	Artikel 6.1
Premieverhoging	-	-	-	-
Gesplitste kortingsregeling	Artikel 17 lid 6	Artikel 27 lid 3	Artikel 8.1	Artikel 8.1
Korten opgebouwde pensioenen	Artikel 17 lid 4 en 5	-	Artikel 9	Artikel 8.2

Met opmerkingen [WM2]: De mogelijkheid om de pensioenen te korten wordt ons inziens in het pensioenreglement niet vermeld. Het is gebruikelijk dat in pensioenreglementen wel een kortingsbepaling is opgenomen. In het kader van transparantie bevelen wij aan om een kortingsbepaling bij een volgende aanpassing van het pensioenreglement op te nemen.

3.2 Realistische maatregelen

Het bestuur van SPFN hecht er aan om te benadrukken dat de uiteindelijke keuze met betrekking tot de te nemen maatregelen afhankelijk is van de concrete situatie die zich voordoet op het moment dat de maatregelen moeten worden genomen. Op dat moment worden de belangen van alle betrokkenen op een evenwichtige manier behartigd. Dit betekent dat het voor SPFN onmogelijk is om op voorhand aan te geven welke (combinatie van) maatregelen daadwerkelijk worden genomen in een crisissituatie.

Het voorwaardelijke toeslagbeleid houdt er rekening mee dat bij een beleidsdekkingsgraad onder 110% geen toeslagen worden verleend. Deze maatregel is derhalve realistisch.

Een aanpassing van het beleggingsbeleid waarbij het risicobudget wordt verhoogd, is niet mogelijk in een crisissituatie, tenzij dat onderdeel uitmaakt van het bestaande beleid zoals vastgelegd in de ABTN. Een verhoging van het risicobudget is zodoende bij SPFN uitgesloten. Er kan zich wel een moment aandienen waarop bestuur van SPFN besluit om het risicoprofiel te verlagen.

Met betrekking tot de overige genoemde maatregelen is er een aantal factoren dat een rol speelt bij de afweging die aan de te maken keuze ten grondslag ligt. Al deze genoemde maatregelen zijn realistische maatregelen tijdens een crisissituatie.

Het is bij het kiezen van de te nemen maatregelen van groot belang wat de oorzaak is van de crisissituatie.

Indien de oorzaak van de crisis een gevolg is van de gerealiseerde beleggingsrendementen, dan ligt het voor de hand om voor een veel breder palet aan maatregelen te kiezen.

Het inzetten van de beleidsmaatregel om de pensioenopbouw te verlagen, danwel de opgebouwde pensioenaanspraken en –rechten te korten, is een mogelijkheid waarbij SPFN zeer grote prudentie betracht. Het korten van de pensioenaanspraken en –rechten is een uiterste redmiddel. Naar de mening van SPFN is het toepassen van deze maatregel een keuze die gemaakt wordt als het niet anders kan. Dit neemt niet weg dat SPFN onderschrijft en communiceert dat het mogelijk is dat op enig moment het korten van aanspraken en rechten daadwerkelijk plaatsvindt.

4. Effectiviteit

Uiteraard vindt het bestuur van SPFN het van groot belang dat bij het inzetten van de diverse maatregelen het gewenste effect wordt bereikt. Dit neemt SPFN dan ook mee in het besluit om de combinatie van de juiste maatregelen in te zetten. De effectiviteit van de diverse maatregelen is uiteraard ook weer afhankelijk van de op dat moment geldende markt- en economische situatie. Die situatie, eventueel ondersteund door de resultaten van een ALM-studie, bepaalt welke (combinatie van) maatregelen in de crisissituatie van dat moment het meest gewenste effect kunnen opleveren.

4.1 Financiële effect maatregelen

Om inzicht te verkrijgen in het financiële effect van de maatregelen wordt op basis van de meest actuele beschikbare gegevens een inschatting gemaakt van de financiële

effecten van diverse maatregelen. Het onderzoek naar deze effecten zal worden uitgevoerd als de werkgever in de in paragraaf 2.1 beschreven situatie, dat hij niet meer aan de verplichting tot aanvullende stortingen kan voldoen, komt.

4.2 Maatregelen bij achterblijvend herstel

SPFN geeft met de hiervoor genoemde (combinaties van) maatregelen aan dat bij een achterblijvend herstel hoogstwaarschijnlijk een palet aan maatregelen wordt ingezet. Daarmee wordt het gewenste effect bereikt dat bij achterblijvend herstel van de dekkingsgraad extra herstelvermogen bovenop het reguliere herstelvermogen wordt gerealiseerd en tevens wordt daarmee rekening gehouden met de behartiging van de belangen van de diverse groepen belanghebbenden.

SPFN benadrukt dat het onmogelijk is om nu al aan te geven welke maatregelen daadwerkelijk worden ingezet in een crisissituatie, aangezien dit afhankelijk blijft van de situatie op dat moment en de oorzaken van de ontstane situatie.

5. Belanghebbenden

SPFN behartigt de belangen van alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden en houdt daarmee ook rekening bij het toepassen van de verschillende maatregelen tijdens een crisissituatie.

5.1 Evenwichtige belangenbehartiging

Voor SPFN is het ook van belang, zeker in het kader van artikel 105, lid 2 van de Pensioenwet, om een evenwichtige afweging te maken tussen de belangen van de verschillende groepen belanghebbenden.

Bij een beleidsdekkingsgraad die lager is dan 110% wordt aan de gepensioneerden en (gewezen) deelnemers geen toeslag toegekend.

In het hierna volgende overzicht is opgenomen welke groep(en) belanghebbenden bij een bepaalde maatregel word(t)(en) getroffen.

Impact maatregelen belanghebbenden

Maatregel	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Aangesloten onderneming(en)
Niet indexeren	X	X	X	
Beleggingsbeleid aanpassen				
Premieverhoging	X			X
Gesplitste kortingsregeling	X			
Afstempeling	X	X	X	

5.2 Communicatie richting belanghebbenden

Onderdeel van dit financieel crisisplan is het communicatiebeleid van SPFN richting de belanghebbenden en de aangesloten ondernemingen.

Indien de werkgever zijn bijdrage niet meer opbrengt zal hij dit onverwijld kenbaar maken aan het fonds en de deelnemers. In de daaropvolgende periode wordt door het bestuur

in overleg met de werkgever gezocht naar oplossingen en indien nodig maatregelen genomen zoals beschreven in hoofdstuk 3 van dit crisisplan.

SPFN zal in dat geval alle belanghebbenden persoonlijk binnen drie maanden een brief sturen waarin zij geïnformeerd worden over de financiële positie, de genomen maatregelen en de gevolgen daarvan.

Mocht zich de situatie voordoen waarin het crisisplan daadwerkelijk in werking treedt, zal SPFN de belanghebbenden hierover binnen één maand informeren. In eerste instantie betreft het een mededeling per brief dat de dekkingsgraad de kritische ondergrens heeft overschreden. Ook zal daarin aangekondigd worden wanneer de belanghebbenden een vervolgschrijven kunnen verwachten.

In dat vervolgschrijven zal worden aangegeven wat de mogelijke (combinaties van) maatregel(en) zijn indien de financiële positie zich onvoldoende snel herstelt.

In het volgende overzicht is het communicatiebeleid, zoals hierboven beschreven, samengevat.

Communicatie naar belanghebbenden door SPFN

Aanleiding	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioengerechtigden
Opgave pensioen-aanspraken	Jaarlijks UPO	Per 5 jaar UPO	
(Wijziging van) statuten pensioenreglement, jaarverslag	Toezending voorzover relevant		
Uitdiensttreding		Toezending uitdienst-tredingsbrief	
6 maanden voor (pre-) pensioneringsdatum			Toezending uitgebreide informatiebrief
Maand januari en bij wijziging netto-uitkering			Toezending uitkerings-specificatie
Financieel crisisplan	Toezending informatie over inwerkingtreding financieel crisisplan met datum vervolgbrief. Daarna vervolgbrief.		

6. Uitvoering

Zodra de in paragraaf 2.1 beschreven situatie zich voordoet (de werkgever doet geen aanvullende storting en de kritische ondergrens is bereikt) treedt het crisisplan in werking en dient het bestuur tot besluitvorming over te gaan.

6.1 Besluitvormingsproces

Het crisisplan maakt vanaf 1 mei 2012 onderdeel uit van de ABTN van SPFN. In ons pensioenreglement is een (gesplitste) kortingsbepaling opgenomen. Besluiten kunnen door het bestuur van SPFN worden genomen conform de statuten. Dat besluitvormingsproces geldt ook voor een eventueel besluit om het crisisplan in werking te laten treden.

Het dagelijks beleid van SPFN wordt intensief beoordeeld door het Dagelijks Bestuur (bestaande uit de voorzitter en een ander bestuurslid). Het Dagelijks Bestuur is daarom bij uitstek in de positie om tijdig een dreigende crisissituatie te signaleren. Omdat het bestuur van SPFN frequent vergadert, kan het voltallige bestuur vervolgens in voorkomende gevallen als crisisteam optreden.

Mocht bij de evaluatie van het herstelplan sprake zijn van achterblijvend herstel dan kan dit het bestuur van SPFN aanleiding geven tot het toepassen van de maatregelen zoals vastgelegd in dit financieel crisisplan. In onderstaand overzicht is per maatregel aangegeven welke partijen op welke wijze betrokken zijn bij het besluitvormingsproces.

Besluitvormingsproces

Maatregel	Bestuur	Aangesloten onderneming(en)	Tijdstip implementatie
Geen toeslag verlenen	Besluit	Informeren	1 januari
Beleggingsbeleid aanpassen	Besluit	Nvt	
Premieverhoging	Besluit	Afstemming	Divers
Gesplitste kortingsregeling	Besluit	Informeren	Divers
Afstempeling	Besluit	Informeren	Wettelijk

6.2 Evaluatie en toetsing crisisplan

Het crisisplan van SPFN is feitelijk opgenomen in de ABTN. De ABTN wordt periodiek door SPFN geëvalueerd en zo nodig aangepast. Daarbij worden premiebeleid, toeslagbeleid en beleggingsbeleid periodiek getoetst aan de hand van een ALM-studie en/of haalbaarheidstoets. De toetsing van het financieel crisisplan wordt bij deze evaluaties meegenomen.

Ten slotte wordt de effectiviteit van het crisisplan beoordeeld nadat zich een crisis heeft voorgedaan en het crisisplan ten uitvoer is gebracht.

* * *